Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Директор навчально-наукового інституту «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
доц. Микола ПИСАРЕВСЬКИЙ

“_____” _____2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Міжнародний туризм»

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)

галузь знань 24 «Сфера обслуговування»
(шифр і назва)

спеціальність 242 «Туризм»
(шифр і назва)

освітня програма «Туристичний бізнес»
(шифр і назва)

спеціалізація _____
(шифр і назва)

вид дисципліни обов’язкова
(обо’вязкова/ за вибором)

Інститут Навчально-науковий інститут «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

2026/ 2027 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою навчально-наукового інституту «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

27 серпня 2026 року, протокол №1

Розробник програми: Парфіненко Анатолій Юрійович – кандидат історичних наук, доцент, завідувач кафедри світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Програму схвалено на засіданні кафедри світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу
Протокол від 26 серпня 2026 року, № 1

Завідувач кафедри світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу
_____ доц. Анатолій ПАРФІНЕНКО
(підпис)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Туристичний бізнес»

Гарант освітньо-професійної програми «Туристичний бізнес»
_____ доц. Олена Євтушенко
(підпис)

Програму погоджено науково-методичною комісією навчально-наукового інституту «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Протокол від 27 серпня 2026 року, № 1

Голова науково-методичної комісії навчально-наукового інституту «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

_____ доц. Ганна ПАНАСЕНКО
(підпис)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Міжнародний туризм» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Туристичний бізнес» підготовки бакалавра за спеціальністю 242 «Туризм і рекреація».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. **Метою** навчальної дисципліни «Міжнародний туризм» є формування у здобувачів освіти теоретичних знань, практичних вмінь та навичок щодо сутності, структури та закономірностей розвитку міжнародного туризму як важливої складової світової економіки та міжнародних відносин; сформувати у них розуміння економічних, соціокультурних, правових та організаційних аспектів функціонування міжнародного туристичного ринку, ролі міжнародних організацій у його регулюванні та значення міжнародного туризму для сталого розвитку.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Міжнародний туризм» є: розкрити сутність і форми міжнародного туризму, його функції та соціально-економічні ефекти; ознайомити студентів з основними етапами становлення та закономірностями розвитку міжнародного туризму; проаналізувати позитивний і негативний вплив міжнародного туризму на економіку, суспільство та довкілля; вивчити роль міжнародних туристичних організацій (ООН, ЮНВТО та ін.) у формуванні світової туристичної політики; засвоїти базові норми міжнародного туристичного права та ключові міжнародні декларації й документи, що регулюють сферу туризму; оволодіти методами статистичного обліку та аналізу міжнародних туристичних потоків; ознайомитися з методами оцінки впливу міжнародного туризму на економіку країн; вивчити сутність, структуру та класифікацію міжнародного туристичного ринку; дослідити регіональну структуру міжнародного туризму за класифікацією; визначити місце України на ринку міжнародного туризму, її конкурентні переваги та проблеми розвитку; проаналізувати вплив процесів транснаціоналізації та глобалізації на розвиток міжнародного туризму; розглянути сучасну структуру індустрії міжнародного туризму та її ключові складові (готелі, транспорт, туроператори, турагенти тощо); ознайомити з принципами розробки стратегій розвитку міжнародного туризму в умовах глобалізації та нових викликів.

1.3. Кількість кредитів – 4.

1.4. Загальна кількість годин – 120.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
4-й	4-й
Семестр	
7-й	7-й
Лекції	
26 год.	12 год.
Практичні, семінарські заняття	
16 пр. 10 семін.	год.
Лабораторні заняття	
	год.
Самостійна робота	
68 год.	138 год.
Індивідуальні завдання	
-	

** у разі формування малочисельних груп обсяг аудиторного навчального навантаження, відведеного на вивчення навчальної дисципліни, зменшується відповідно до Положення про планування й звітування науково-педагогічних працівників Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.*

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна

- формування загальних компетентностей:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

ЗК 7. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК 10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

- формування наступних фахових компетентностей:

ФК 1. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.

ФК 10. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичній інформаційний матеріал.

ФК 13. Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації

ФК 14. Здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають досягти наступних результатів:

ПР01. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.

ПР02. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

ПР03. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ.

ПР04. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору.

ПР05. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території.

ПР07. Розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт.

ПР08. Ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися.

ПР09. Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.

ПР10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративноуправлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).

ПР11. Володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності.

ПР12. Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг.

ПР13. Встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей.

ПР14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.

ПР15. Проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань.

ПР16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

ПР17. Управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері.

ПР18. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях.

ПР19. Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань.

ПР20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР21. Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.

ПР22. Професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях

1.8. Пререквізити: дисципліна спирається на базові знання здобувачів з туризмознавства; історії та географії туризму; рекреалогії; економіки туристичного підприємства; управління в галузі туризму; маркетингу туризму; організації готельного та ресторанного господарства; організації анімаційної діяльності; організації туристичних подорожей та ін.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретичні основи організації та розвитку міжнародного туризму

Тема 1. Міжнародний туризм як галузь світової економіки

Міжнародний туризм, його сутність та форми. Становлення системи міжнародної туристичної термінології. Перше міжнародне визначення поняття «турист». Сучасна схема класифікації міжнародних подорожуючих. Ознаки, що дозволяють об'єднати туристів та екскурсантів до категорії міжнародних відвідувачів.

Показники оцінки прямого та непрямого впливу міжнародного туризму на економіку окремих країн. Функції міжнародного туризму: доходна, зовнішньоекономічна, вирівнююча, створення нових робочих місць. Види туристичного мультиплікатора. Основні типи соціокультурних контактів іноземних туристів та місцевого населення. Непрямі соціальні ефекти від розвитку міжнародного туризму. Значення міжнародного туризму для збереження історико-культурних пам'яток, місцевих звичаїв і традицій. Прояви негативного впливу міжнародного туризму на суспільство: екологічні, соціокультурні, психологічні, економічні. Закордонний досвід регулювання екологічного впливу туризму на навколишнє середовище.

Тема 2. Становлення сучасних форм та закономірності розвитку міжнародного туризму

Передісторія туризму. Основні мотиви подорожей у Стародавньому світі та Середньовічній Європі. Елітарний туризм Нового часу. Технологічні та економічні передумови зародження масового туризму. Перші організовані туристичні подорожі. Вплив ідеологічних чинників на розвиток міжнародного туризму у період між двома світовими війнами. Трансформація масового конвеєрного туризму у масовий диференційований. Політичні, економічні, демографічні, соціокультурні та науково-технічні фактори формування попиту і пропозиції на міжнародному ринку туристичних послуг. Форми організації державного регулювання туристичної сфери у країнах світу. Переваги і недоліки їх використання за різних суспільно-політичних та економічних умов. Ключові урядові функції в галузі управління та контролю за розвитком туризму.

Тема 3. Роль міжнародних туристичних організацій у формуванні світової туристичної політики

Найважливіші віхи діяльності ООН в організації системи міжнародного туристичного співробітництва. Спеціалізовані установи ООН, що займаються питаннями розвитку міжнародного туризму.

Історія створення Всесвітньої туристичної організації. Структура управління ЮНВТО: генеральна асамблея, виконавча рада, секретаріат. Функції регіональних комісій ЮНВТО. Основні напрями діяльності ЮНВТО та механізм забезпечення фінансування її бюджетних витрат.

Класифікація міжнародних туристичних організацій, їх типи і види: урядові та неурядові, глобальні і регіональні, універсальні та спеціалізовані. Характеристика діяльності найбільших всесвітніх та європейських туристичних організацій. Світові (міжнародні) туристські організації загального характеру: Всесвітня рада з подорожей і туризму; Міжнародна асоціація світового туризму; Міжнародний туристський союз; Міжнародний туристський альянс; Всесвітня асоціація з питань дозвілля і відпочинку та ін.

Регіональні туристські організації, їх цілі та завдання. Регіональні туристські організації загального характеру: Європейська комісія з туризму; Європейська туристська група; Бюро організацій – членів ЛІТ у Європейському союзі; Асоціація з розвитку і координації європейських туристських обмінів; Туристська асоціація країн Азії і Тихого океану; Туристська асоціація країн Східної Азії; Асоціація туристської індустрії Америки; Конфедерація туристських організацій Латинської Америки; Карибська туристська організація; Арабський туристський союз; Панафриканська туристська організація; Африканська асоціація подорожей.

Регіональні туристські організації галузевого характеру: Міжамериканська готельна асоціація; Арабський готельний союз; Комітет готельної і ресторанної індустрії Європейської спілки; Асоціація азіатських авіакомпаній; Асоціація європейських авіакомпаній та ін. Спеціалізовані та особливі туристські організації.

Тема 4. Міжнародне туристичне право

Норми міжнародного туристичного права. Загальна резолюція Римської конференції ООН з міжнародного туризму та подорожей 1963 року. Заключний акт Наради з безпеки та співробітництва у Європі 1975 року. Манільська декларація ВТО зі світового туризму 1980 року. Документ Акапулько Всесвітньої наради з туризму 1982 року. Кодекс туриста та Хартія туризму. Гаазька декларація по туризму 1989 року. Декларація світового туристичного форуму Всесвітньої конференції міністрів по туризму 1994 року.

Тема 5. Статистика міжнародного туризму

Історія появи та розвитку статистичного обліку у міжнародному туризмі. Цілі і завдання туристичної статистики. Міжнародні симпозіуми зі статистики туризму.

Основні розділи статистики міжнародного туризму. Показники, що характеризують туристичні потоки. Шкала тривалості перебування туристів. Методичні підходи до впорядкування складу туристичних витрат. Фактори впливу на величину і структуру витрат туристів під час подорожі. Країни активного та пасивного туризму. Поняття туристичного балансу. Соціально-економічні передумови формування позитивного туристичного балансу країни. Загальна характеристика країн з негативним туристичним балансом. Рекомендації Міжнародного валютного фонду щодо структури активу та пасиву платіжного балансу країни за розділом «Туризм».

Методи статистичних спостережень через звітність: облік на кордоні та реєстрація прибуттів у засобах розміщення. Транспортна статистика. Банківський метод розрахунку вартісних показників розвитку міжнародного туризму.

Організація спеціальних статистичних спостережень у туризмі. Визначення мети, об'єкта, одиниці, програми, методу, суб'єктів, строків та місця проведення спеціального статистичного спостереження. Показники динаміки кількості туристичних прибуттів та доходів від міжнародного туризму. Середньорічні темпи зростання світових туристичних потоків. Країни-лідери за відвідуваністю, надходженнями від туризму і витратами на туризм у світі та Європі. Кількісні оцінки перспектив розвитку міжнародного туризму.

Розділ 2. Характеристика міжнародного ринку туристичних послуг

Тема 6. Сутність та класифікаційні ознаки міжнародного туристичного ринку

Економічне та географічне визначення поняття міжнародного туристичного ринку. Глобальний, регіональний та локальний рівні формування міжнародного ринку туристичних послуг.

Класифікація міжнародних туристичних ринків за цілями подорожей. Туризм з метою відпочинку і розваг. Структура міжнародного ринку ділового туризму: бізнес-туризм, конгресно-виставковий туризм, інсентив-туризм. Характеристика релігійного туризму: паломництво, екскурсійний туризм релігійної тематики, науковий туризм з релігієзнавчими цілями. Лікувально-оздоровчий туризм. Типи курортів.

Суб'єкти міжнародного туристичного ринку: виконавці туристичних послуг (готелі, ресторани, транспортні компанії, екскурсійні бюро) – посередники (туроператори, турагенти) – споживачі (туристи). Проблеми сегментування міжнародного ринку туристичних послуг. Критерії виділення ринкового сегменту: міжгрупова гетерогенність, гомогенність, вимірність, ємність, доступність для фірми. Здійснення сегментування міжнародного туристичного ринку за географічними, демографічними та соціально-економічними ознаками. Вікові групи подорожуючих (класифікація ЮНВТО).

Психологічне сегментування. Загальні та специфічні мотиви туристичних поїздок. Фактори формування туристичного попиту у відправляючій та

приймаючій країнах. Кількісні та вартісні показники вимірювання обсягів туристичного попиту. Інтенсивність та частотність туризму. Властивості туристичного попиту: динамізм, комплексність, еластичність, сезонність. Сучасні тенденції у туристичному попиті, та його соціально-економічні модифікації. Психологічні особливості нового типу масового споживача туристичних послуг.

Тема 7. Регіональна структура міжнародного туризму

Регіони (макрорегіони) за UNWTO. Туристичне районування світу. Склад країн Європейського, Американського, Азійсько-Тихоокеанського, Африканського, Близькосхідного туристичних регіонів. Аналіз динаміки міжрегіональних туристичних потоків. Основні рецептивні та генеруючі країни для туристичних макрорегіонів.

Тема 8. Місце України на ринку міжнародного туризму

Етапи розвитку міжнародного туризму в Україні. Кон'юнктурна оцінка сучасного стану вітчизняного ринку міжнародного туризму. Стримуючі фактори розвитку іноземного туризму в Україні. Рекламування національного туристичного продукту на зарубіжних ринках. Статистичні показники розвитку ринку міжнародного туризму в Україні, Характеристика та аналіз структури вітчизняної матеріально-технічної бази іноземного туризму. Вихід на міжнародний туристичний ринок приватних підприємств і організацій сфери туризму України. Співробітництво України з іноземними країнами в галузі міжнародного туризму. Система міждержавних угод і домовленостей. Вступ України до Всесвітньої туристичної організації. Пріоритетні заходи державної політики щодо стимулювання іноземного туристичного потоку в Україну. Напрями подальшого розвитку вітчизняного ринку міжнародного туризму.

Тема 9. Процеси транснаціоналізації та глобалізації в міжнародному туризмі

Транснаціональні компанії на ринку міжнародного туризму. Сутність ТНК та форми її існування. Функції ТНК. Теорії, що пояснюють феномен ТНК. Еклектична теорія міжнародного виробництва англійського економіста Дж. Даннинга. Еклектична, так як складається з трьох елементів: олігопольних переваг фірми, переваг локалізації (використання місцевих ресурсів і умов) і переваг інтерналізації. Особливі причини інтернаціоналізації туристичного бізнесу.

ТНК в готельному господарстві. Інтегровані готельні ланцюги. Інтегровані готельні ланцюги, що складаються з підприємств - повноправних корпоративних членів. Франчайзинг. Найбільш відомі готельні ланцюги світу. Найбільші компанії з управління готелями. Стратегії готельних ТНК. Порівняльна характеристика стратегій готельних ТНК. Американська модель організації і управління готельним бізнесом. Європейський підхід до організації та ведення готельного справи. Азіатська модель управління

готельним бізнесом. Готельні консорціуми. Найбільші готельні консорціуми в світі.

Вплив туристичних ТНК на національну економіку. Вплив ТНК на економіку приймаючих країн. Трансферт технологій в ресторанному господарстві, в готельному, туроператорському та інших секторах туристської індустрії. Вплив ТНК на економіку країн базування.

Процеси глобалізації в міжнародному туризмі. Стратегічні альянси. Процеси глобалізації в повітряному транспорті. Провідні світові альянси авіакомпаній.

Тема 10. Міжнародний туризм як індустрія

Структура індустрії міжнародного туризму. Специфіка турагентської та туроператорської діяльності на міжнародному ринку туристичних послуг. Основні напрями діяльності туристичних операторів. Типи договорів між туроператорами та готельними підприємствами. Джерела формування доходів туристичних агентств. Географія турагентської мережі світу. Форми співробітництва туроператорів і турагентів. Класифікація засобів розміщення у міжнародному туризмі. Готелі та підприємства готельного типу. Національні системи класифікації засобів розміщення. Сучасний стан готельної бази світу. Види транспортних перевезень у міжнародному туризмі. Авіаційні, залізничні, автобусні, морські та річкові міжнародні туристичні маршрути. Розвиток круїзного туризму.

Тема 11. Міжнародний туризм як галузь сталого розвитку

Поняття та напрями сталого розвитку суспільства. Міжнародний туризм як чинник регіонального розвитку. Міжнародний туризм та розвиток галузевої структури світової економіки. Міжнародний туризм як чинник боротьби із бідністю. Проблеми раціонального природокористування та збереження пам'яток історико-культурної спадщини. Міжнародний туризм та проблеми охорони здоров'я. Соціальна відповідальність у туризмі. Структура індустрії міжнародного туризму

Тема 12. Розробка стратегії розвитку міжнародного туризму

Сутність стратегічного планування. Класифікація стратегій. Концептуальні підходи до формування стратегії розвитку туристичної галузі. Особливості стратегічного планування та його місце в системі управління розвитком міжнародного туризму.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	п	інд	ср		л	п	інд	ср
Розділ 1. Теоретичні основи організації та розвитку міжнародного туризму										
Тема 1. Міжнародний туризм як галузь світової економіки	9	2	2	-	5	8	1			7
Тема 2. Становлення сучасних форм та закономірності розвитку міжнародного туризму	9	2	2	-	5	7	1			6
Тема 3. Роль міжнародних туристичних організацій у формуванні світової туристичної політики	9	2	2	-	5	8	1			7
Тема 4. Міжнародне туристичне право	9	2	2		5	8	1			7
Тема 5. Статистика міжнародного туризму	9	2	2	-	5	8	1			7
Разом за розділом 1	45	10	10		25	39	5			34
Розділ 2. Характеристика міжнародного ринку туристичних послуг										
Тема 6. Сутність та класифікаційні ознаки міжнародного туристичного ринку	12	4	2		6	8	1			7
Тема 7. Регіональна структура міжнародного туризму	10	2	2	-	6	8	1			7
Тема 8. Місце України на ринку міжнародного туризму	12	2	4	-	6	8	1			7
Тема 9. Процеси транснаціоналізації та глобалізації в міжнародному туризмі	10	2	2	-	6	8	1			7
Тема 10. Міжнародний туризм як індустрія	10	2	2		6	8	1			7
Тема 11. Міжнародний туризм як галузь сталого розвитку	10	2	2		6	8	1			7
Тема 12. Розробка стратегії розвитку міжнародного туризму	11	2	2		7	8	1			7
Разом за розділом 2	75	16	16		43	56	7			49
Усього годин	**120**	**26**	**26**	**-**	**68**	**120**	**12**	**-**		**108**

4. Теми семінарських та практичних занять
4.1. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	**Тема 1. Міжнародний туризм як галузь світової економіки** 1. Надайте характеристику міжнародному туризму, його сутності та формам 2. Розкрийте становлення системи міжнародної туристичної термінології 3. Показники оцінки прямого та непрямого впливу міжнародного туризму на економіку окремих країн 4. Проаналізуйте функції міжнародного туризму: доходна, зовнішньоекономічна, вирівнююча, створення нових робочих місць 5. Значення міжнародного туризму для підтримки миру і взаєморозуміння між народами	2
2.	**Тема 2. Становлення сучасних форм розвитку міжнародного туризму у країнах світу** 1. Проаналізувати форми організації державного регулювання туристичної сфери в країнах світу. 2. Переваги і недоліки використання державного регулювання туристичною діяльністю за різних суспільно-політичних та економічних умов. 3. Які ключові урядові функції існують в галузі управління та контролю за розвитком туризму	2
3.	**Тема 3. Роль міжнародних туристичних організацій у формуванні світової туристичної політики** 1. Охарактеризувати основні напрямки діяльності наступних міжнародних туристичних організацій: - Всесвітня туристична організацій (The World Tourism Organization); - Європейська туристична комісія (European Travel Commission); - Всесвітня федерація асоціацій туристичних агентств (Universal Federation of Travel Agents' Association — UFTAA); Бюро з міжнародних виставок (Bureau International des Expositions — BIE); - Міжнародна асоціація конгресних центрів (Association Internationale des Palais des Congres — AIPC); - Міжнародна асоціація конгресів і конференцій (International Congress and Convention Association — ICCA); - Міжнародна готельна асоціація (International Hotel Association — IHA); - Міжнародна федерація кемпінгу і караванінгу (Federation Internationale de camping et de caravanning — FICC); - Міжнародна федерація кінноспортивного туризму (Federation Internationale de Tourisme Equestre — FITE); - Міжнародний союз національних асоціацій готелів, ресторанів і кафе — ХО-РЕ-КА (Union Internationale des Organisations Nationales d'Hoteliers, Restaurateurs et Cafetiers — HO-RE-CA); - Міжнародний туристичний альянс (Alliance International de Tourisme — AIT); - Союз міжнародних ярмарків (Union des Foires Internationales — UFI) та ін.	2

	2. Україна в системі міжнародних туристичних організацій. Членство України в UN Tourism та інших інституціях: здобутки, виклики, перспективи повоєнного відновлення за підтримки світової спільноти	
4.	**Тема 4. Міжнародне туристичне право** 1. Джерела міжнародного туристичного права • Міжнародно-правові акти універсального характеру (*Глобальний етичний кодекс туризму UN Tourism, Міжнародна кодекс із захисту туристів — ICAP*) • Міжнародне приватне право у туризмі: регулювання контрактів між туроператорами та іноземними постачальниками послуг (DMC, готелі, транспортні компанії) 2. Правове регулювання міжнародних пасажирських перевезень • Авіаперевезення: Варшавська (1929) та Монреальська (1999) конвенції. Права пасажирів ЄС за *Регламентом (ЄС) № 261/2004* (компенсації за затримку/скасування рейсів). • Автобусні та залізничні перевезення: Конвенція про договір міжнародного автомобільного перевезення пасажирів (CVR) та Бернська конвенція (COTIF/CIV). • Круїзні та морські перевезення: Афінська конвенція про перевезення морем пасажирів та їх багажу (1974). 3. Захист прав споживачів туристичного продукту • Директива ЄС 2015/2302 про пакетні тури та пов'язані туристичні послуги (*Package Travel Directive*). • Паспортно-візові та санітарно-епідеміологічні формальності: юридична відповідальність туроператора щодо інформування туриста. 4. Форс-мажор, страхування та репатріація • Юридичне визначення обставин непереборної сили (Force Majeure) у міжнародному туризмі. • Види обов’язкового та добровільного страхування (медичне, від невиїзду, від втрати багажу). 5. Симуляційне правове завдання: «Legal Case Resolution» Студенти працюють у двох групах і вирішують юридичну колізію: • Кейс: Група з 15 українських туристів придбала пакетний тур до Іспанії. Через технічну несправність авіалайнера рейс із Варшави затримано на 14 годин, внаслідок чого туристи втратили заброньований трансфер і першу добу проживання в готелі. Готель відмовився повертати кошти за невикористану добу, а туроператор перекладає відповідальність на авіакомпанію. • Задача: *Група А (Адвокати туристів):* На основі Монреальської конвенції, Регламенту (ЄС) 261/2004 та Директиви ЄС 2015/2302 скласти претензійну вимогу до туроператора та авіаперевізника. *Група Б (Юристи туроператора):* Скласти мотивовану відповідь-захист із розмежуванням зон юридичної відповідальності між перевізником, туроператором та страховою компанією.	2
5.	**Тема 9. Процеси транснаціоналізації та глобалізації в міжнародному туризмі** 1. Глобалізація як чинник трансформації міжнародного туризму:	2

	• Формування єдиного туристичного простору, стандартизація туристичних послуг та явище «глобальної уніфікації» дестинацій • Роль цифровізації, глобальних дистриб'юторських систем (GDS: Amadeus, Sabre) та OTA-платформ (Booking Holdings, Expedia Group) у глобалізації туризму 2. Форми та стратегії транснаціоналізації у сфері гостинності та туроперейтингу: • Специфіка готельних ТНК (*Marriott International, Hilton Worldwide, Accor, IHG*). • Стратегії проникнення на нові ринки: франчайзинг (Franchise Agreement), управління за контрактом (Management Contract), прямі іноземні інвестиції (FDI) та стратегічні альянси. • Вертикальна та горизонтальна інтеграція у туроперейтингу (кейс мега-структур на зразок *TUI Group, DER Touristik*). 3. Економічні наслідки діяльності ТНК для дестинацій, що розвиваються: • Ефект «витоку капіталу» (Tourism Economic Leakage): чому значна частина прибутків від міжнародного туризму залишається у штаб-квартирах ТНК, а не у місцевих громадах • Конкуренція між глобальними брендами та національним / локальним туристичним бізнесом	
Усього годин		**10**

4.2. Теми практичних занять

1.	**Тема 5. Статистика міжнародного туризму** 1. Використовуючи статистичні матеріали UNWTO, WTTC, проаналізуйте зміни обсягів туристичного потоку, грошових надходжень від туризму, показників прямого і непрямого внеску туризму в економіку, в зайнятість країн за останні 5 років. Дайте короткий аналіз динаміки показників вкладу туризму в економіку. Проведіть групування країн за рівнем розвитку міжнародного туризму 2. Розрахунок показників туристичного обміну та сальдо Країна А за рік зафіксувала такі показники: • Кількість в'їзних міжнародних туристів: 4.2 млн осіб, середня тривалість перебування — 5 днів, середні витрати на день — 120 євро. • Кількість виїзних громадян за кордон з метою туризму: 2.8 млн осіб, середня тривалість перебування — 7 днів, середні витрати на день — 90 євро. Завдання: 1. Обчислити загальний обсяг ночівель (людино-днів) для в'їзного та виїзного туризму. 2. Розрахувати сумарні надходження (експорт) та сумарні витрати (імпорт) від міжнародного туризму. 3. Визначити сальдо туристичного балансу країни А та зробити висновок щодо його впливу на національну економіку.	2

2.	**Тема 6. Сутність та класифікаційні ознаки міжнародного туристичного ринку** 1. Використовуючи дані Всесвітнього економічного форуму (WEF), проаналізуйте зміну рейтингів та індексів конкурентоспроможності секторів подорожей і туризму по країнах за 5 останніх років 2. Розробка профілю конкурентоспроможності міжнародної туристичної дестинації	2
3.	**Тема 7. Регіональна структура міжнародного туризму** 1. Аналітичний профіль туристичного макрорегіону Команда розробляє аналітичний паспорт регіону за формою: 1. Субрегіональний поділ: виписати субрегіони (наприклад, для Європи: *Північна, Південна/Середземноморська, Західна, Центральна та Східна*). 2. Топові дестинації: визначити 3 країни-лідери за прибуттями та 3 країни-лідери за надходженнями (Tourism Receipts). 3. Ключові фактори привабливості: навести по 2 приклади ресурсного потенціалу (природний, культурно-історичний, інфраструктурний). 4. Специфіка туристичного потоку: характер туризму (внутрішньорегіональний чи міжрегіональний, домінуючі види туризму). 2. Оцінка регіональних диспропорцій (Кейс-розрахунок) На основі наданих викладачем табличних даних UN Tourism (загальна кількість світових прибуттів — N_{total}, прибуття в регіон — N_{reg}, надходження у світі — R_{total}, надходження в регіон — R_{reg}): ○ **Задача:** 1. Обчислити частку регіону у світових прибуттях ($Share_N = \frac{N_{reg}}{N_{total}} \times 100\%$) та у світових надходженнях ($Share_R = \frac{R_{reg}}{R_{total}} \times 100\%$). 2. Порівняти отримані частки. Зробити висновок: Чи генерує регіон високий дохід на одного туриста, чи працює за рахунок масового низькобюджетного потоку?	2
4-5.	**Тема 8. Місце України на ринку міжнародного туризму** 1. Побудова розширеної SWOT-матриці туристичного ринку України Кожна група аналізує позиціонування України на міжнародному ринку туризму та заповнює матрицю: • Strengths (Сильні сторони): Багата культурно-історична спадщина (об'єкти ЮНЕСКО), унікальні природно-рекреаційні ресурсти (Карпати, бальнеологія), самобутня гастрономія, високий рівень цифровізації банківських та державних сервісів (Дія). • Weaknesses (Слабкі сторони): Застарілість частини транспортної інфраструктури, недостатній рівень міжнародного брендингу та просування, недостатньо розвинена мережа сертифікованого готельного фонду поза містами-мільйонниками. • Opportunities (Можливості): Інтеграція до ЄС, зростання інтересу у світі до української ідентичності та історії, залучення грантових коштів на відбудову, розвиток воєнно-історичного та меморіального туризму. • Threats (Загрози): Безпекові ризики, замінування територій, руйнування об'єктів культурної спадщини та інфраструктури, тривала відсутність цивільного авіасполучення.	4

	2. Розробка концепту стартап-туру для іноземного ринку На основі сильних сторін та можливостей група розробляє концепцію перспективного туристичного продукту для іноземців на етап відновлення. • Параметри опису концепту: 1. *Назва та цільова аудиторія:* (наприклад: тури з країн ЄС, діаспора, журналісти, волотери, дослідинки). 2. *Ключові локації та маршрут:* (наприклад: *«Київ – Чернігів – Львів»* або *«Карпатський рекреаційний маршрут»*). 3. *Унікальна торгова пропозиція (USP):* поєднання волонтерства/вкладу у відбудову, занурення в місцеву культуру та знайомство з українською стійкістю. 4. *Заходи безпеки:* протоколи дій під час тривог, страхування військово-політичних ризиків, супровід ліцензованими гідами. 3. Динаміка глобального індексу конкурентоспроможності сфери туризму в Україні 4. Оцінка позицій України у міжнародних рейтингах	
6.	**Тема 10. Міжнародний туризм як індустрія** Завдання 1. Картографування ланцюга створення вартості (Global Tourism Value Chain) Команда обирає конкретний міжнародний напрямок (наприклад, *«Трансатлантичний тур: Варшава — Нью-Йорк — Канкун»*). Задача: Графічно побудувати ланцюг суб'єктів індустрії, залучених до обслуговування туриста (туроператор, GDS, авіаперевізник, страхова компанія, трансферні агенції, готельний ланцюг, локальні DMO, екскурсійні бюро, системи е-платежів). Аналіз: Визначити критичні точки відмови (bottlenecks) у цьому ланцюзі (затримки рейсів, візові збої, проблеми з банківськими еквайрингами). Завдання 2. Оцінка мультиплікативного ефекту (Case Calculation) Студентам надається гіпотетична модель: *«Міжнародний круїзний лайнер на 3000 пасажирів заходить у порт на 12 годин»*. Задача: Розрахувати direct (прямий), indirect (непрямий) та induced (індукований) економічний ефект для локальної економіки портового міста. Результат: Заповнення структурованої таблиці витрат (портові збори, закупівля провізії, витрати сувенірних крамниць, локальний транспорт, забіги в ресторани, зарплати персоналу та їх подальше витрачання у місті).	2
7.	**Тема 11. Міжнародний туризм як галузь сталого розвитку** Порядок денний в галузі сталого розвитку Внесок туризму в Цілі сталого розвитку Agenda-21 for the Travel and Tourism Industry. Retrieved from: https://www.eunwto.org/doi/book/10.18111/978 9284403714 Сталий туризм та Відповідальний туризм Критерії застосування та індикатори ефективності сталого розвитку туризму <https://www.gstcouncil.org/wp-content/uploads/GSTC-Destination-Criteria-Indicators-UKRAINIAN.pdf>	2
8.	**Тема 12. Розробка стратегії розвитку міжнародного туризму** Розробка стратегії розвитку іноземного туризму в Україні:	2

	- Соціально-економічний аналіз стану розвитку туризму - SWOT-аналіз для формування стратегії розвитку міжнародно туризму в Україні (опрацювати методику SWOT-аналіз для формування стратегії розвитку туристичних дестинацій) - Розробка візії, місії та стратегічних пріоритетів	
Усього годин		**16**

5. Самостійна робота

<table>
<tr><th rowspan="2">№ з/п</th><th rowspan="2">Види, зміст самостійної роботи</th><th colspan="2">Кількість годин</th></tr>
<tr><th>Денна форма</th><th>Заочна форма</th></tr>
<tr><td>1.</td><td>Тема 1. Туризм як галузь світової економіки
1. Проаналізувати останній річний звіт WTTC (World Travel & Tourism Council) «Economic Impact Research» https://wttc.publicfirst.co/ за поточний або минулий рік
2. Виписати та порівняти частку індустрії туризму у світовому ВВП, рівень зайнятості та темпи відновлення прямих іноземних інвестицій (FDI) у розрізі 2-х регіонів на вибір (наприклад, Європа vs Азіатсько-Тихоокеанський регіон)</td><td>5</td><td>7</td></tr>
<tr><td>2.</td><td>Тема 2. Становлення сучасних форм та закономірності розвитку міжнародного туризму
1. Завдання: «Трансформація туристичного попиту: від масового конвеєрного туризму до індивідуалізованого»
Заповнити порівняльну таблицю на основі опрацьованих джерел:
<table>
<tr><th>Критерій порівняння</th><th>Фордистська модель (Масовий туризм XX ст.)</th><th>Постфордистська модель (Сучасний туризм XXI ст.)</th></tr>
<tr><td>1. Домінуючий мотив туриста</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>2. Характер та гнучкість турпродукту</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>3. Спосіб вибору та купівлі туру</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>4. Тип споживання та поведінка</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>5. Вплив на місцеве довкілля та громаду</td><td></td><td></td></tr>
</table>
2. Сформулювати 3 ключові закономірності, за якими, на вашу думку, розвиватиметься міжнародний туризм у найближчі 5–10 років (наприклад: цифровізація бронювання, запит на екологічність, зростання частки «solo-travel» та «bleisure-туризму»).
Формат звітності: Індивідуальний письмовий звіт (Word, до 3–4 сторінок) або аналітична презентація (PowerPoint/Canva, 7–10 слайдів)</td><td>5</td><td>6</td></tr>
<tr><td>3.</td><td>Тема 3. Роль міжнародних туристичних організацій у формуванні світової туристичної політики
Обрати один із реалізованих проєктів, стандартів або резолюцій обраної організації за останні 3–5 років (наприклад: Програма UN Tourism "Best Tourism Villages", Стратегія декарбонізації авіації IATA Net Zero 2050, Ініціативи WTTC Safe Travels) та відповісти на запитання:</td><td>5</td><td>7</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td></td><td>1. Яку глобальну проблему чи виклик розв'язує ця ініціатива?
2. Які інструменти пропонуються для країв-учасниць або бізнесу?
3. Як ця ініціатива може бути імплементована в туристичну політику України? (Сформулювати 2–3 конкретні рекомендації).
Письмовий звіт у форматі Word/PDF (3–4 сторінки, 1.5 інтервал, шрифт Times New Roman 14) або аналітична презентація (8–10 слайдів)</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>4.</td><td>Тема 4. Міжнародне туристичне право
Правовий аналіз роботи онлайн-платформ (OTA) та GDPR
Більшість міжнародних бронювань здійснюється через сервіси на кшталт Booking.com, Airbnb, Expedia. Необхідно виконати юридичний аудит одного з цих сайтів (на вибір):
1. Дослідити Угоди користувача (Terms and Conditions) та Політику конфіденційності (Privacy Policy) обраного сервісу:
- Хто є юридичною особою (власником платформи) та юрисдикція якого суду застосовується при виникненні спорів?
- Як здійснюється розподіл юридичної відповідальності між самією платформою, безпосереднім постачальником послуги (готелем/господарем) та туристом?
2. Оцінити відповідність Загальному регламенту про захист даних (GDPR):
- Які саме персональні дані туристів збирає платформа і чи запитується явна згода (Consent) на їх обробку/передачу третім особам (готелям за кордоном, авіакомпаніям)?
- Зробити висновок (1 сторінка) щодо того, як платформа захищає туриста від витоку даних чи прихованих платежів.</td><td>5</td><td>7</td></tr>
<tr><td>5.</td><td>Тема 5. Статистика міжнародного туризму
1. Скласти комплексний статистичний профіль туристичного ринку двох обраних країн (наприклад: Іспанія vs Туреччина або Японія vs Таїланд) за останні 3–5 років на основі офіційних даних UN Tourism / World Bank.
<table>
<tr><td>Статистичний показник</td><td>Країна 1: _____</td><td>Країна 2: _____</td></tr>
<tr><td>1. Кількість міжнародних туристичних прибуттів (Inbound Tourism Arrivals)</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>2. Динаміка прибуттів за останні 3 роки (у %)</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>3. Обсяг міжнародних туристичних надходжень (Tourism Receipts, млн $)</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>4. Середній чек на одного туриста (Receipts per Arrival, $)</td><td>(Розраховується самостійно)</td><td>(Розраховується самостійно)</td></tr>
<tr><td>5. Топ-3 країни-постачальники туристів (Source Markets)</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>6. Частка туризму у ВВП країни (Direct Tourism GDP, % за даними WTTC/TSA)</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>7. Кількість робочих місць, створених у туризмі (Direct Employment)</td><td></td><td></td></tr>
</table></td><td>5</td><td>7</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td></td><td>2. Графічна візуалізація та розрахунок індексів
1. Побудувати діаграму/графік порівняння динаміки надходжень від туризму для двох країн за останні 5 років.
2. Розрахувати коефіцієнт середньодобових витрат: порівняти, яка дестинація генерує більшу економічну віддачу від одного дня перебування туриста.
3. Аналітичний висновок (Policy Brief)
На основі зібраних цифр сформулювати аналітичне резюме (1.5–2 сторінки), у якому відповісти на запитання:
• Яка з двох країн має більш стійку та ефективну модель туристичної економіки?
• За рахунок чого досягається результат: за рахунок масовості (кількості прибуттів) чи за рахунок високого чека (преміальності та тривалості перебування)?
• Які методи статистичного обліку (прикордонний опитувальний метод, дані готельної звітності, моніторинг банківських транзакцій) є домінуючими у досліджуваних країнах?
Форма подачі
• Формат: аналітичний звіт у форматах Word/PDF (3–5 сторінок) або інтерактивна аналітична презентація з графіками та таблицями (PowerPoint/Canva, 8–10 слайдів)</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>6</td><td>Тема 6. Сутність та класифікаційні ознаки міжнародного туристичного ринку
Підготувати аналітичний порівняльний звіт (Market Intelligence Report) за двома суміжними або контрастними суб-ринками міжнародного туризму (на вибір):
• Варіант А: Ринок масового пляжного туризму (Sea & Sun) vs Ринок екологічного та регенеративного туризму.
• Варіант Б: Ринок індивідуального самостійного туризму (FIT) vs Ринок організованого пакетного туризму (Group Inclusive Tours).
• Варіант В: Ринок культурно-пізнавального туризму vs Ринок подійного та MICE-туризму. :::
Структура звіту: Аналітична порівняльна таблиця (Блок 1)
<table>
<tr><td>Критерий класифікації та аналізу</td><td>Суб-ринок 1: _____</td><td>Суб-ринок 2: _____</td></tr>
<tr><td>Еластичність попиту за ціною та доходами</td><td>(Висока / Низька / Еластичний / Нееластичний)</td><td></td></tr>
<tr><td>Сезонність та її вплив на ринок</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Середня тривалість перебування (Length of Stay)</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Структура витрат туриста у дестинації</td><td>(На що йде більша частка грошей: житло, харчування, локальний досвід)</td><td></td></tr>
</table></td><td>6</td><td>7</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td></td><td>
<table>
<tr><td>Домінуючі канали дистрибуції</td><td>(Офлайн-агентства, OTA, безпосереднє бронювання)</td><td></td></tr>
<tr><td>Рівень бар'єрів входу для нового бізнесу</td><td></td><td></td></tr>
</table>
2. Аналіз ключових гравців та монополізації (Блок 2):
- Визначити 3–4 провідні міжнародні компанії/корпорації, які домінують на кожному з обраних ринків (наприклад, для масового туризму — TUI Group, DER Touristik; для Online Travel Agency – Booking Holdings, Expedia Group)
- Оцінити рівень конкуренції на ринку (монополістична конкуренція, олігополія, чиста конкуренція).
3. Прогноз трендів на 3–5 років (Блок 3):
o Сформулювати по 2 ключові драйвери зростання та 2 основні ризики/загрози (SWOT/PEST елементи) для кожного з досліджуваних суб-ринків у сучасному світі.
Форма подачі: аналітичний звіт у форматах Word/PDF (4–5 сторінок, Times New Roman 14, 1.5 інтервал) або презентація-доповідь (10–12 слайдів)
</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>7</td><td>Тема 7. Регіональна структура міжнародного туризму
1. Аналітичний графічний звіт: На основі актуальних даних UN Tourism побудувати структурну діаграму розподілу світового туристичного потоку та надходжень між 5 макрорегіонами.
2. Аналіз кейсу дестинації: Обрати одну країну з Африканського або Близькосхідного регіону, яка успішно долає стримуючі фактори (наприклад: Марокко, Руанда, Єгипет, ОАЕ, Оман), та скласти аналітичний есе-кейс (2–3 сторінки) за планом:
• Які саме бар'єри (безпекові, інфраструктурні чи іміджеві) були ключовими для країни?
• За допомогою яких державних інструментів, методів ребрендингу чи залучення інвестицій країна збільшила в'їзний потік?
• Які уроки з цього досвіду може винести Україна для повоєнного відновлення свого туристичного ринку?</td><td>6</td><td>7</td></tr>
<tr><td>8.</td><td>Тема 8. Місце України на ринку міжнародного туризму
Зібрати та систематизувати дані щодо в'їзного та виїзного туризму України за останні роки (використовуючи дані ДАРТ, Державної служби статистики України, Державної прикордонної служби України)
<table>
<tr><td>Показник</td><td>Докризовий період (2019 р.)</td><td>Період пандемії (2020–2021 рр.)</td><td>Сучасний період</td></tr>
<tr><td>Кількість іноземних візитерів в Україні (осіб)</td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Топ-3 країни походження в'їзного потоку</td><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>
</td><td>6</td><td>7</td></tr>
</table>

	Кількість громадян України, що виїхали за кордон (осіб)					
	Топ-3 країни призначення виїзного потоку					
	Характер та основні цілі поїздок					
	Зробити висновок: *Як змінилася географія та мотивація туристичних подорожей українців та іноземних візитерів.*					
9.	**Тема 9. Процеси транснаціоналізації та глобалізації в міжнародному туризмі** Завдання: Скласти аналітичний портфель на тему: «Стратегія транснаціоналізації корпорації [Назва ТНК] та її вплив на ринки країн, що розвиваються». *Об'єкт дослідження на вибір студента:* • Готельний сектор: Marriott International, Hilton Worldwide, IHG Hotels & Resorts, Accor, Wyndham Hotels & Resorts. • Туроперейтинг та авіація: TUI Group, DER Touristik, DER Touristik/REWE Group, Emirates Group, Lufthansa Group. • Онлайн-дистрибуція: Booking Holdings, Expedia Group, Trip.com Group.				6	7
10.	**Тема 10. Міжнародний туризм як індустрія** Дослідження дисрупторів індустрії (Disruptor Analysis) Підготувати порівняльну таблицю класичних та новітніх гравців індустрії туризму за напрямами: - *Готельний сектор:* Класичні готельні мережі (Marriott, Accor) vs Платформи короткострокової оренди (Airbnb, Sonder) - *Дистрибуція:* Традиційні турагентства vs OTA (Booking.com, Expedia) та метапошуковики (Google Travel, Skyscanner) - *Транспорт:* Традиційні авіаперевізники (Legacy carriers) vs Лоукостери (LCC - Ryanair, Wizz Air) Підготовка підкасту або аналітичного есе (на вибір студента) Тема: *«Чи існує туризм як окрема галузь, чи це агрегат суміжних секторів економіки?»* (Обсяг есе: 800–1000 слів / тривалість підкасту: 5–7 хвилин)				6	7
11.	**Тема 11. Міжнародний туризм як галузь сталого розвитку** Скласти комплексний звіт з аналізу сталого розвитку локальної дестинації чи суб'єкта туристичного бізнесу «Sustainable Tourism Assessment & Audit Report». *Об'єкт дослідження (на вибір студента):* • Варіант 1: Національний природний парк або курортно-рекреаційна дестинація України (наприклад: *НПП «Синевир», Шацькі озера, Трускавець, Яремче*). • Варіант 2: Закордонна туристична дестинація, що сертифікована GSTC або Green Destinations (наприклад: *Палау, Словенія, Азорські острови, Валь-ді-Ф'ємме*).				6	7

12.	**Тема 12. Розробка стратегії розвитку міжнародного туризму в України** 1. Підготовка до практичного заняття за темою 2. Опрацюйте аналітичний інструмент стратегічного планування – перехресну матрицю TOWS (SWOT Matrix). Суть інструменту полягає у переході від простого констатування факторів (переліку сил, слабкостей, можливостей і загроз) до генерації конкретних стратегічних дій. Матриця TOWS працює як комбінаторна сітка, що зіставляє внутрішні характеристики дестинації (S, W) із зовнішніми умовами ринку (O, T) для формування 4-х типів стратегічних рішень: • Стратегії SO (Максі-Максі): Застосування внутрішніх сил для максимального використання зовнішніх можливостей. • Стратегії WO (Міні-Максі): Подолання внутрішніх слабкостей за рахунок залучення зовнішніх можливостей. • Стратегії ST (Максі-Міні): Використання внутрішніх сил для нейтралізації або пом'якшення зовнішніх загроз. • Стратегії WT (Міні-Міні): Захисні заходи для мінімізації власних слабкостей та запобігання впливу зовнішніх загроз.	7	7
	Разом	**68**	**108**

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено

7. Методи навчання

Методи навчання, як впорядковані способи взаємопов'язаної, цілеспрямованої діяльності викладача та студентів, спрямовані на ефективне розв'язання навчально-виховних завдань, реалізуються через систему прийомів та засобів навчальної діяльності. Прийоми навчання (конкретні дії викладача та студентів), спрямовані на реалізацію вимог методів.

Засоби навчання – різноманітне навчальне обладнання, яке використовується у системі пізнавальної діяльності, зокрема, технічні засоби.

7.1. Словесні методи навчання:

- лекція;
- бесіда;
- розповідь;
- пояснення.

7.2. Наочні методи навчання:

- ілюстрація;
- демонстрація.

7.3. Практичні методи навчання:

- метод робіт з письмовими джерелами;
- метод робіт з аудіо/ відеоматеріалами;
- практичні заняття.

8. Методи контролю

Поточний контроль (засвоєння тем розділів) здійснюється на семінарських заняттях відповідно до контрольних цілей. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи студента під час лекційних та практичних занять (усні відповіді, доповіді, групова дискусія,);
- контроль та оцінювання якості підготовки та розробки індивідуальних завдань в ході самостійної роботи студентів;
- контроль засвоєння теоретичного та практичного матеріалу (у вигляді тестування, написання есе);
- контроль та оцінювання вмінь вирішувати ситуаційні, прогностичні та інші задачі;
- контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати із застосуванням сучасних інформаційних та хмарних технологій;
- контроль та оцінювання вмінь та навичок вирішувати кейсові проблемні завдання із розподілом ролей в командах;
- контроль та оцінювання виконання індивідуальної семестрової роботи.

Підсумковий контроль засвоєння дисципліни здійснюється по її завершенню у вигляді тестового екзамену дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Міжнародний туризм». Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок засвоєння всіх тем дисципліни.

Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань – 40. Час виконання – до 40 хвилин.

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на екзамені студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль та самостійна робота												Разом	Іспит	Сума
Розділ 1				Розділ 2								60	40	100
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Т9	Т10	Т11	Т12			
30						30								
Семінар	Семінар	Семінар	Семінар	Практичне заняття	Практичне заняття	Практичне заняття	Практичне заняття	Семінар	Практичне заняття	Практичне заняття	Практичне заняття	Практичне заняття		

Структура та складові підсумкової оцінки з дисципліни

Поточний контроль – 60 балів.

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних робіт.

Критерії поточного оцінювання знань студентів

Усний виступ та виконання письмового завдання (есе, презентація, виступ з доповіддю)	Критерії оцінювання
5	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
4	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову літературу. Але

	при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
3	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань
2	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
1	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання

Доповнення виступу:

1 бали – отримують студенти, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст; зробили глибокий системний аналіз змісту виступу, виявили нові ідеї та положення, що не були розглянуті, але суттєво впливають на зміст доповіді, надали власні аргументи щодо основних положень даної теми.

0,5 бал отримують студенти, які виклали матеріал з обговорюваної теми, що доповнює зміст виступу, поглиблює знання з цієї теми та висловили власну думку.

Суттєві запитання до доповідачів:

1 бали отримують студенти, які своїм запитанням до виступаючого суттєво і конструктивно можуть доповнити хід обговорення теми.

0,5 бал отримують студенти, які у своєму запитанні до виступаючого вимагають додаткової інформації з ключових проблем теми, що розглядається.

Умови допуску студента до підсумкового семестрового контролю (екзамену): підготовка доповідей та робота на семінарських заняттях за результатами яких він набрав не менше 30 балів.

Підсумковий контроль 40 балів: 40 тестових запитань.

За підсумками поточного і підсумкового контролю студент може набрати від 0 до 100 балів включно. Мінімальна кількість балів, які повинен набрати студент для одержання екзамену, становить 50 балів.

Студенти заочної форми навчання набирають 60 балів поточного контролю шляхом написання контрольної роботи за темами 1, 2, 3 практичних занять. Загальний обсяг роботи 12-15 стор.

Можливості неформальної освіти

Замість виконання завдань (вивчення тем) можуть також додатково враховуватись такі види активностей здобувача:

- проходження тренінг-курсів чи дистанційних курсів з використання сучасних освітніх технологій на платформах Coursera, Prometheus тощо (за наявності відповідного документу про їх закінчення, надання копії викладачу);
- участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, зустрічах з проблем сучасних міжнародних відносин (з підготовкою есе, прес-релізу, інформаційного повідомлення тощо, що підтверджено навчальною програмою заходу чи відповідним сертифікатом);
- участь у науково-дослідних та прикладних дослідженнях з проблем сучасних міжнародних відносин (підготовка наукової статті, тез доповідей та ін., що підтверджується демонстрацією відповідних матеріалів).

Бали за додаткові активності узгоджуються з викладачем.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за чотирьохрівневою шкалою оцінювання
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
0-49	незадовільно

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Під час вивчення навчальної дисципліни використання технологій штучного інтелекту (ШІ) здійснюється відповідно до Політики використання технологій штучного інтелекту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

У межах дисципліни застосовуються такі моделі використання ШІ:

1. Модель «ШІ заборонено».

Використання технологій штучного інтелекту не допускається під час виконання контрольних заходів, спрямованих на перевірку індивідуальних знань і сформованості компетентностей здобувача освіти, зокрема: усного опитування, модульних контрольних робіт, екзамену (заліку), якщо інше не визначено викладачем, інших видів оцінювання, для яких викладачем встановлено обмеження щодо використання ШІ.

2. Модель «ШІ як асистент».

Під час підготовки до практичних занять, виконання індивідуальних завдань, рефератів, аналітичних оглядів та інших письмових робіт дозволяється використання ШІ для: пошуку та систематизації інформації, добору та первинного аналізу наукових джерел, пояснення складних понять, удосконалення структури тексту, перевірки граматики, стилю та оформлення, генерації ідей, плану роботи або прикладів.

Фінальний текст роботи, висновки, аналіз, інтерпретація результатів та прийняті рішення повинні бути самостійно підготовлені здобувачем освіти.

3. Модель «ШІ як інструмент».

Для окремих лабораторних, практичних, проєктних або дослідницьких робіт використання технологій штучного інтелекту може бути обов'язковою складовою виконання завдання. У таких випадках здобувачі освіти можуть використовувати генеративні моделі ШІ для: аналізу та підготовки даних, генерації, аналізу й оптимізації програмного коду, порівняння результатів роботи різних моделей ШІ, створення візуалізацій, схем або зображень, аналізу великих масивів даних. проведення експериментів із застосуванням сучасних інструментів штучного інтелекту.

Усі результати, отримані за допомогою ШІ, підлягають критичному аналізу, перевірці та доопрацюванню здобувачем освіти.

Декларування використання ШІ.

У разі використання технологій штучного інтелекту здобувач освіти зобов'язаний зазначити: назву сервісу або моделі ШІ; дату використання; характер допомоги (генерація ідей, пошук інформації, аналіз даних, генерація коду, редагування тексту тощо).

За вимогою викладача здобувач освіти повинен надати використані запити (prompts) або пояснити спосіб використання інструментів ШІ.

Недекларoване використання технологій штучного інтелекту або подання згенерованого ШІ матеріалу як власного результату навчальної діяльності розглядається як порушення принципів академічної доброчесності відповідно до внутрішніх нормативних документів Університету.

10. Рекомендована література

Основна література

1. Закон України. (1995). *Про туризм: Закон України від 15 вересня 1995 року № 324/95-ВР*. Відомості Верховної Ради України, (31), 241–242.
2. Алієва-Барановська, В. М., & Дахно, І. І. (2013). *Міжнародний туризм: навчальний посібник-довідник*. ЦУЛ.
3. Божидарнік, Т. В., Савош, Л. В., & Никитюк, Т. (2012). *Міжнародний туризм: навчальний посібник*. Центр учбової літератури.
4. Великочий, В. С., Дутчак, О. І., & Шикеринець, В. В. (2015). *Міжнародний туризм: Навчальний посібник*. Видавець Кушнір Г. М.
5. Гонтаржевська, Л. І. (2008). *Ринок туристичних послуг в Україні*. Східний видавничий дім.
6. Горіна, Г. О. (2025). *Ринок туристичних послуг: навчальний посібник*. Магнолія.
7. Джинджоян, В. В., Корнєєв, М. В., Ходак, О. В., & Небаба, Н. О. (2024). *Економіка та менеджмент міжнародного туризму: навчальний посібник*. Каравела. surl.li
8. Король, О. Д. (2026). *Міжнародний туризм: виїзні та в'їзні туристичні потоки: навчальний посібник*. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. surl.li
9. Мальська, М. П., Антонюк, Н. В., & Ганич, Н. М. (2012). *Міжнародний туризм і sfera послуг: підручник*. Знання.
10. Парфіненко, А. Ю. (Ред.). (2013). *Особливості формування та реалізації туристичної політики держави: міжнародний, національний, регіональний досвід: монографія*. ХНУ імені В. Н. Каразіна.
11. Парфіненко, А. (2023). Міжнародний туризм як складова частина ліберального світового порядку. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії, 2*(16), 33–51. https://doi.org/10.29038/2524-2679-2023-02-33-51
12. Парфіненко, А. Ю. (б. д.). *Національна держава і міжнародний туризм у вимірах глобалізації*. Бурун-книга. *(Примітка: якщо рік видання відомий, замініть «б. д.» на рік, наприклад: (2010))*
13. Парфіненко, А. Ю., Сідоров, В. І., & Любіцева, О. О. (2015). *Туристичне країнознавство* (2-ге вид.). Знання.
14. Сідоров, М. В., Юрченко, О. Є., & Юрченко, С. О. (2017). *Україна на світовому ринку туристичних послуг: сучасний стан та перспективи розвитку: монографія*. ХНУ імені В. Н. Каразіна.
15. Смирнов, І. Г. (2007). *Бізнесові основи міжнародного туризму: навч. посіб*. ВПЦ «Київський університет».
16. Смирнов, І. Г., & Любіцева, О. О. (2022). *Міжнародний туристичний бізнес і логістика в туризмі: навч. посіб.: У 2-х книгах. Кн. 1. Міжнародний туристичний бізнес*. Ліра-К.
17. Смирнов, І. Г., & Фоменко, Н. В. (2009). *Міжнародний туристичний бізнес: навч.-метод. посіб*. Галицька академія.

18. Ткаченко, Т. (2009). *Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу: монографія* (2-ге вид.). Київський національний торговельно-економічний університет.
19. Парфіненко, А. Ю. (Ред.). (2015). *Туристична політика зарубіжних країн: підручник*. ХНУ імені В. Н. Каразіна.
20. Юрченко, С. О., & Юрченко, О. Є. (2016). *Міжнародний туризм: навчальний посібник для студентів спеціальностей «Туризмознавство», «Міжнародні економічні відносини»*. ХНУ імені В. Н. Каразіна.
21. Державне агентство розвитку туризму України. (2026). *Публічний звіт Голови Державного агентства розвитку туризму України Наталі Табаки за 2025 рік*. https://tourism.gov.ua/blog/publichniy-zvit-golovi-derzhavnogo-agentstva-rozvitku-turizmu-ukrayini-natali-tabaki-za-2025-rik
22. Reisinger, Y., & Dimanche, F. (2009). *International tourism*. Routledge.
23. Stuart, V., De Pieri, G., & Panosso Netto, A. (2015). *Turismo internacional: Fluxos, destinos e integração regional*. Publisher.
24. *tourism barometer: International tourist arrivals recover pre-pandemic levels in 2024* (Vol. 23, Issue 1, Excerpt). World Tourism Organization.
25. UN Tourism. (2026, May). *UN Tourism World Tourism Barometer*, 24(2). https://www.untourism.int/un-tourism-world-tourism-barometer-data
26. World Economic Forum. (2025). *Travel and tourism at a turning point: Principles for transformative growth* (Insight Report). World Economic Forum.
27. World Travel & Tourism Council. (2025). *Travel and tourism economic impact 2025*. https://researchhub.wttc.org/product/economic-impact-report-global-trends
28. World Travel & Tourism Council, & Public First. (2026). *WTTC economic impact research*. https://wttc.publicfirst.co/
29. World Travel & Tourism Council, & Trip.com Group. (2025). *Technology game changers: Future trends in travel & tourism*. https://researchhub.wttc.org/product/technology-game-changers-future-trends-in-travel-tourism

Допоміжна

30. Туризм та публічна дипломатія : монографія / за заг. ред. А. Ю. Парфіненка. Суми : Університетська книга, 2026. 396 с.
31. Лиман С. І., Парфіненко А. Ю., Посохов І. С. Історія туризму: навчальний посібник : (для студентів спец. "Туризм") / Сергій Іванович Лиман, Анатолій Юрійович Парфіненко, Іван Сергійович Посохов ; Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. – Суми: Університетська книга, 2018. – 371 с.
32. Основи готельно-ресторанної справи : навчальний посібник / Н. І. Данько, А. Ю. Парфіненко, П. О. Подлепіна, О. О. Вишневська [за заг. ред. А. Ю. Парфіненка]. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. – 288 с.

33. Парфіненко А. Ю. Глобальні трансформації ринку міжнародного туризму та індустрії гостинності // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм». 2017. Вип. 6. – С. 175-186.
34. Парфіненко А. Ю. Міжнародний туризм як інструмент публічної дипломатії: нові можливості для посилення зовнішньополітичного впливу України [Текст] / Парфіненко А. Ю. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Вип. 127 (частина І). 2016. – С. 27-41.
35. Парфіненко А. Ю. Туризм і мир в політично розколотих націях: кейс-стаді // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – Випуск 139. – К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Інститут міжнародних відносин, 2019. – С. 27-46.
36. Кожухівська, Р., & Саковська, О. (2025). Діджиталізація як елемент розвитку міжнародного туризму та індустрії гостинності. *Економіка та суспільство*, (71).
37. Рошко, С. М., & Стець, Ю. Ю. (2025). Розвиток міжнародного туризму в умовах глобальних дисбалансів. *Інклюзивна економіка*, (4 (10)), 81-84.
38. Ковалевська, І. (2026). Динаміка міжнародного туризму в європі: прояви глобальних і регіональних чинників. *Економіка та суспільство*, (86).
39. Кириченко, О. В. (2025). *Вплив міжнародного туризму на соціально-економічний розвиток країн ЄС* (Doctoral dissertation).
40. Лихолет, С., & Гурова, Ю. (2026). Смарт-статистика та смарт-аналітика як новий етап розвитку статистичного забезпечення управлінських рішень у сфері міжнародного туризму та гостинності. *Економічний простір*, (214), 317-323.
41. Парфіненко А.Ю. Туризм і тоталітаризм: чи стануть туристичні потоки «троянським конем» північнокорейського режиму? // Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Історія. Політологія. Збірник наукових праць, 2019. Вип. 25.–С. 109-119.
42. Anatoliy Parfinenko, Liudmyla Sokolenko, Taliat Bielialov, Nina G Karpenko, Vitaliy Tolubyak, Sustainable Development of World Tourism Based on the Strategic Management Academy of Strategic Management Journal, Volume 18, Special Issue 1 (2019): 1-7
43. Bianchi, R. V., & Milano, C. (2024). Polycrisis and the metamorphosis of tourism. Annals of Tourism Research 104, 103731. https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0160738324000082
44. Government Policies Enabling Travel & Tourism Recovery During COVID-19 / World Travel&Tourism Council/ 2021. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://wttc.org/Portals/0/Documents/Reports/2021/Government-Travel-Policies-COVID-19.pdf?ver=2021-08-23-092839-753/.
45. Higgins-Desbiolles F. (2006). More than an ‘‘industry’’: The forgotten power of tourism as a social force, Tourism Management 27, p. 1192–1208.
46. Impact Assessment of the Covid-19 Outbreak on International Tourism / World Tourism Organization. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

https://www.unwto.org/impact-assessment-of-the-covid-19-outbreak-on-international-tourism.
47. Lessons Learnt During COVID-19 / World Travel&Tourism Council. 2021. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://wttc.org/Portals/0/Documents/Reports/2021/Lessons-Learnt-%20COVID-19.pdf?ver=2021-08-19-095731-037.
48. Mcintosh R. Tourism: principles, practices, philosophies / Robert W. Mcintosh, Charles R. Goeldner, J.R.Brent Ritchie. – New York: John Wiley & Sons, 1995. – 648 p.
49. Nadiia Stezhko, Yaroslav Oliinyk, Larysa Polishchuk, Inna Tyshchuk, Anatoliy Parfinenko, Svitlana Markhonos, International Tourism in the System of Modern Globalization Processes, International Journal of Management (IJM), 11 (3), 2020, pp. 97–106.
50. Parfinenko A. (2021). International Tourism as a Neoliberal Practice of Chinese Influence in the Western Balkans, Actual Problems of International Relations, Vol 1 No 146: 14-28.
51. Tourism for SDGs. /World Tourism Organization. 2018. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http:// tourism4sdgs.org.

11. Посиланная на інформаційні ресурси в Інтернеті, відеолекції, інше методичне забезпечення

1. Державна міграційна служба України. Біометричні документи в Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://dmsu.gov.ua/faq/biometrichni-dokumenti-v-ukrajni.html.
2. Державна міграційна служба України. Закордонний паспорт. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://dmsu.gov.ua/faq/zakordonnij-pasport.html.
3. Довідка про динаміку туристичних потоків в Україні за 2021 рік. Державна служба туризму і курортів. Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.tourism.gov.ua/publ.aspx?id=2183.
4. Перетинання кордону організованими туристичними групами. Державна прикордонна служба України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://dpsu.gov.ua/ua/Peretinannya-kordonu-organizovanimi-turistichnimi-grupami/.
5. Поради подорожуючим. МЗС України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://mfa.gov.ua/ua/consular-affairs/travel-advice.
6. International Recommendations for Tourism Statistics 2008. Madrid and New York, 2008. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://unstats.un.org/unsd/publication/SeriesM/seriesm_83rev1e.pdf.
7. New structure of UNWTO Compendium of tourism statistics/ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://statistics.unwto.org/sites/all/files/docpdf/newcp.pdf
8. Travel & Tourism Competitiveness Report 2024 [Електронний ресурс]. – Режим доступу https://www.weforum.org/publications/travel-tourism-

development-index-2024/.
9. Офіційний сайт Державного агентства розвитку туризму [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.tourism.gov.
10. Державний комітет статистики України. Туристичні потоки. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/.
11. European Travel Commission. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.etc-corporate.org/
12. IATA. TravelCentre. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.iatatravelcentre.com/
13. World Economic Forum [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.weforum.org.
14. World Tourism Organization (UNWTO). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://unwto.org.
15. World Travel&Tourism Council [Електронний ресурс]. – Режим доступа: http://old. wttc.

12. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили (воєнний стан, карантинні обмеження)

В умовах дії обставин непоборної сили освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/ розпоряджень ректора/ проректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з забороною відвідування ЗВО здобувачам надається можливість скласти екзамен дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Міжнародний туризм», режим доступу: https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=2785